

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน: กรณีศึกษาบ้านบุงเลิศ ตำบลบุงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

Folk Fabric Making Groups Potential Development : A Case Study Bunglert Village, Bunglert sub-district, Meyawadee district, Loi-et province

เอกชัย พลเชื้อ¹ ชาตรี ศิริสวัสดิ์² ศักดิ์พงศ์ หอมหวล³ และ ศศิธร เชาวรัตน์⁴
Ekachai ponsue¹, Chatree Sirisawas², Sakpong homhual³
and Sasithorn Chaowarat⁴

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน บ้านบุงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน บ้านบุงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด 3) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาโดยเลือกแบบเจาะจง จากสมาชิกผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ชุมชนบ้านบุงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งสิ้นจำนวน 474 คน จำนวน 5 กลุ่ม เจาะจงเลือกมา 1 กลุ่ม จำนวน 32 คน ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยสำรวจ (เชิงปริมาณ) Quantitative Research โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยหลังจากนั้นทำการสำรวจข้อมูลภาคสนาม เก็บข้อมูลด้วยการสังเกต (Observation) การสัมภาษณ์ (Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผลการวิจัยพบว่า

ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ระดับปฏิบัติการ ก่อนการพัฒนาศักยภาพ ด้านความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านการจัดทำบัญชี การคำนวณต้นทุนการกำหนดราคา อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และด้านความรู้ด้านการตลาด อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

สภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน สภาพปัญหาด้านการตลาดเข้าไม่ถึงผู้บริโภค จุดจำหน่ายอยู่ห่างไกล ขาดความรู้ในด้านของการตลาด อยากให้มีการอบรมแนวทางการจำหน่ายสินค้า และการจัดการตลาด

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ดำเนินขั้นตอนดังนี้ 1) จัดอบรมตามประเด็นความต้องการ 2) ฝึกปฏิบัติก่อนการนำไปใช้จริง 3) ประเมินการทดลองใช้ทั้ง 3 ด้าน 4) สรุปผลการทดลองใช้และนำไปทดลองใช้จริง

ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ระดับปฏิบัติการ ภายหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน คือ ด้านความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านการจัดทำบัญชี การคำนวณต้นทุนการกำหนดราคา อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก และด้านความรู้ด้านการตลาด อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ ผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ผ้าทอ

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study folk fabric making group's potential of Bunglert village, Bunglert sub-district, Meyawadee district, Loi-et province, 2) to study problems, needs and suggestions of folk fabric making group's potential development, 3) to create the models for developing folk fabric making group's potential in cooperation between school and community in Meyawadee district, Loi-et district, and 4) to measure the use of the models for developing folk fabric making group's potential in cooperation between school and community in Meyawadee district, Loi-et district. The subjects comprised 474 people of folk fabric making group members in Bunglert community, Meyawadee district, Loi-et district, which were divided into five groups in which there were 32 people in only one group selected by purposive sampling method. The mixed method used in this research consisted of qualitative research and quantitative research. The analyzed document data were used for creating the research framework. Then there was a fieldwork survey and the data were collected by observation, interview, focus group discussion, and workshop.

The results are as follow:

Folk fabric making group's potential: Professional level before potential development was found that the design knowledge and the product preparation were at 'much' level, the accounting preparation, the cost calculation and price determination were at 'moderate' level, and the marketing knowledge was at 'moderate' level.

Problems, needs and suggestions of folk fabric making group's potential development: it was found that marketing was out of reach to consumers; the point of sale was remote, marketing knowledge was insufficient, and guidelines on selling products, and marketing management should be trained.

Models of folk fabric making group's potential development: This process consisted of 1) training that depends on needs, 2) practicing before real use, 3) measuring a tryout with three parts, and 4) concluding the result of a tryout and bringing the result to real use.

The result of the use of the models of folk fabric making group's potential development: Professional level after the use of the models for developing folk fabric making group's potential was higher than before the use of the models of folk fabric making group's potential development, which was found that the design knowledge and the product preparation were at 'much' level, the accounting preparation, the cost calculation, and price determination were at 'moderate' level, and the marketing knowledge was at 'much' level.

Keywords : potential development, folk fabric making group, weaving cloth

บทนำ

ผ้าทอเป็นสัญลักษณ์ของคนในแต่ละชุมชนแสดงถึงเชื้อชาติเผ่าพันธุ์และความแตกต่างทางวัฒนธรรมผ้าทอยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย มีบทบาทสำคัญทั้งในแง่เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมควบคู่กับการพัฒนาเป็นอาชีพและรายได้ของคนชุมชน การทอผ้าฝ้ายมีลักษณะเป็นของพื้นบ้านพื้นเมืองและเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยในชีวิตประจำวัน (ทรงศักดิ์ศรีบุญจิตต์และคณะ. 2547 : 116 - 118)

บ้านบุงเลิศเป็นหมู่บ้านชาวภูไทซึ่งดำรงวิถีชีวิตตามแบบจารีตประเพณีภูไทซึ่งแตกต่างไปบ้างจากประเพณีชาวอีสานโดยทั่วไปเดิมชื่อ “บ้านบุงอีเลิศ” เป็นชุมชนภูไทซึ่งเป็นชุมชนเดียวในจังหวัดร้อยเอ็ดก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ.2460 โดยมีสองตา-ยายชื่อคุณตาอ้วนและคุณยายปุ่นย้ายภูมิลำเนาจากบ้านโคกกกลางตำบลจุมจังอำเภอกุฉินารายณ์จังหวัดกาฬสินธุ์มาตั้งรกรากประกอบอาชีพเก็บของป่าทำน้ำมันยางทำได้เพื่อนำไปเป็นสิ่งของแลกเปลี่ยนข้าวและทำการหักล้างถางโพงทำนาปลูกข้าวเนื่องจากภูมิประเทศอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่ามีแหล่งน้ำเพียงพอกับการเพาะปลูกต่อมาได้มีการทยอยอพยพชาวภูไทจากบ้านคำชะอีมาอยู่มากขึ้นและการปกครองขึ้นอยู่กับอำเภอกุฉินารายณ์จังหวัดกาฬสินธุ์มีนายสิงห์พระวิเศษเป็นผู้นำบ้านคนแรกต่อมาพ.ศ.2467 ทางกรมได้แบ่งการปกครองใหม่ให้บ้านบุงอีเลิศไปขึ้นต่อตำบลชุมพรอำเภอเวียง (ปัจจุบันอำเภอโพนทอง) จังหวัดร้อยเอ็ดพ.ศ.2493 ได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านบุงเลิศเป็นบ้านบุงนางเลิศพ.ศ.2507

ได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านบุงนางเลิศเป็นบ้านบุงเลิศพ.ศ. 2521 ตำบลเมยวดีได้แยกมาเป็นกิ่งอำเภอเมยวดี จากอำเภโพนทองบ้านบุงเลิศจึงขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของตำบลเมยวดีพ.ศ.2524 ได้รับการยกฐานะเป็นตำบลบุงเลิศและแยกเป็น 2 หมู่บ้านคือหมู่ที่ 2 บ้านใหม่ไฟฟ้าพ.ศ.2535 ได้แยกหมู่บ้านอีกครั้งไปเป็นหมู่ที่ 9 บ้านเลิศสมบูรณ์ ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือน 107 ครัวเรือน จำนวนประชากร 474 คนชาย 242 คนหญิง 232 คนการประกอบอาชีพของประชากรส่วนใหญ่ทำนา สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทยที่มีการพัฒนาโดยจัดงบประมาณลงสู่ชุมชนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2504 ซึ่งงบประมาณต่างๆ ที่ลงสู่หมู่บ้านในจังหวัดร้อยเอ็ดนั้น ส่วนมากจะเน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานได้แก่ ถนน ไฟฟ้า เมื่อมีถนนและไฟฟ้าเข้าไปในหมู่บ้านทำให้แต่ละหมู่บ้านได้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนา มีการผลิตสินค้าเพื่อนำไปสู่การจำหน่าย โดยเฉพาะการผลิตสินค้าประเภท OTOP ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนเกิดการพัฒนาและทำให้ท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มเมื่อผู้วิจัยได้สำรวจในแต่ละชุมชนก็จะพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของจังหวัดร้อยเอ็ดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตในอนาคตได้แก่ 1) ปัญหาเรื่องเศรษฐกิจของธุรกิจชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาด้านการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) การหาช่องทางตลาด การพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน และ 3) การต่อยอดภูมิปัญญาเป็นต้นในประเด็นปัญหานี้ควรจะต้องได้รับการแก้ไขแต่วิธีการแก้ไขนั้นจะต้องแก้ไขให้ถูกจุด หรือแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา การแก้ไขจากสาเหตุของ

ปัญหานั้นจำเป็นจะต้องอาศัยกระบวนการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางในการแก้ปัญหาที่แท้จริง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนเมยวดีพิทยาคมกับชุมชนบ้านบุงเลิศ อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด พื้นที่ชุมชนบ้านบุงเลิศ อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ถือว่าเป็นเขตพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จในสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีการอนุรักษ์ความเป็นวัฒนธรรมภูไทได้เป็นอย่างดี เช่น การทอผ้าฝ้ายผ้าไหมพรมผ้าอื่น ๆ รวมทั้งด้านสมุนไพร แต่ยังคงการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน ให้สามารถแข่งขันกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป จึงนำมาเป็นกรณีศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาหาแนวทางในการแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านบ้านบุงเลิศ อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน บ้านบุงเลิศ อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน โดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. พื้นที่เป้าหมายศึกษาเฉพาะ ชุมชนบ้านบุงเลิศ อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 107 ครัวเรือน

2. วิธีการวิจัย

ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document Analysis) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) โดยการสำรวจ (Survey) การสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) การสังเกต (Observation) แบ่งเป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้รู้ (Key Informant) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ที่เหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิเคราะห์การบริหารจัดการผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านนำผลที่ได้มาประเมินรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านแบบเดิม เพื่อพัฒนาให้เป็นรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน รูปแบบใหม่ ตามความหมายของการวิจัย โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ด้านต่าง ๆ ตามระเบียบวิธีวิจัยและนำเสนอผลงานวิจัยโดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อนทำการวิจัยปฏิบัติการภาคสนามผู้วิจัยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. วิธิดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยภาคสนามดังนี้

1.1 การคัดเลือกกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ผู้วิจัยลงพื้นที่ชุมชนเพื่อสำรวจกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านซึ่งมีอยู่ 5 กลุ่มผู้วิจัยได้คัดกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน บ้านบุงเลิศ อำเภอมะยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เหมาะสมในการทำการวิจัยในครั้งนี้ 1 กลุ่ม จาก 5 กลุ่ม เพราะเป็นกลุ่มแรกที่เริ่มต้นในการทอผ้าฝ้ายของชุมชน มีความ

พร้อมด้านบุคลากร ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ สมาชิกมีความพร้อมให้ข้อมูลหลังจากที่ได้คัดเลือกกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านแล้วนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าสู่ชุมชนกลุ่มที่คัดเลือกไว้เพื่อสอบถามความต้องการและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการดำเนินการวิจัยให้สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านในชุมชนได้ทราบและเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นความรู้สึกรู้สึกและปัญหาเพื่อการนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างรูปแบบการวิจัยที่เกิดผลประโยชน์สูงสุดกับชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยทำหน้าที่สำรวจและศึกษาข้อมูลของชุมชนในทุกด้านตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่ข้อมูลทางด้านประชากรสังคมเศรษฐกิจโดยผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตการสอบถามพูดคุยกับสมาชิกในชุมชนแบบไม่เป็นทางการและการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการคือองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านบึงเลิศ โรงเรียนเมยวดีพิทยาคม

1.2 การสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนผู้วิจัยเข้าพื้นที่ที่แนะนำตัวกับชุมชนบอกถึงความต้องการที่จะร่วมมือกับชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านผู้วิจัยได้ติดต่อกับชุมชนด้วยการพูดคุยหาข้อเบื้องต้นและได้ติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือทางราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผ่านหัวหน้ากลุ่มกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านและปราชญ์ชุมชนเพื่อขอความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านในการให้ข้อมูลนอกจากนี้ผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านโดยให้ความเชื่อมั่นว่าบุคคลในกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา และสามารถพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านได้เปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน แสดงความคิดเห็นร่วมรับฟังและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชุมชนจนเกิดการยอมรับและไว้วางใจจากคนในชุมชน

1.3 การเตรียมคนในการดำเนินงานผู้วิจัยทำการติดต่อกับบุคคลสำคัญในชุมชนเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นแกนนำกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านใน

การประสานงานกับสมาชิกในกลุ่มพร้อมส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยหนังสือทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้ออกให้

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยปฏิบัติการภาคสนามเพื่อดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยผู้วิจัยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. วิธีดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยภาคสนามร่วมกับกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน 1 กลุ่ม จำนวน 32 คน นักวิชาการองค์การบริหารส่วนตำบลบึงเลิศ นักวิชาการโรงเรียนเมยวดีพิทยาคม ปราชญ์ชาวบ้านด้านการทอผ้าฝ้ายและผู้วิจัยคณะผู้ช่วยผู้วิจัย

1.1 ศึกษาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านบ้านบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ดปฏิบัติการสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

1.2 ศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน บ้านบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ปฏิบัติการสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

1.3 ประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนา ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ปฏิบัติการสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่

ขั้นตอนที่ 3 สร้างรูปแบบการพัฒนา ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านผู้วิจัยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นการประชุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้รู้ (Key Informant) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informant) เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนา ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ที่เหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิเคราะห์การบริหารจัดการผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านนำผลที่ได้มาประเมินรูปแบบการพัฒนา ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านแบบเดิม เพื่อพัฒนาให้เป็นรูปแบบการพัฒนา ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน รูปแบบใหม่ ตามความหมายของการวิจัย โดยใช้

กรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ด้านต่าง ๆ

2. นำรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ที่ได้พัฒนาขึ้น มาทดลองใช้ ทั้ง 3 ด้านคือ 1) ความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ 2) การจัดทำบัญชี การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคา 3) ความรู้ด้านการตลาดโดยใช้ระยะเวลาทดลองใช้ 3 เดือน จากเดือนกันยายน ถึง เดือนพฤศจิกายน 2557

3. ทำการติดตามประเมินผลภายหลังการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านทั้ง 3 ด้านคือ 1) ความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ 2) การจัดทำบัญชี การคำนวณต้นทุนและการกำหนดราคา 3) ความรู้ด้านการตลาด

ขั้นตอนที่ 4 สรุปผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านผู้วิจัยมีรายละเอียดในการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. นำผลจากการประเมินผลการใช้ก่อนและหลังการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านเปรียบเทียบเพื่อสรุปผลการวิจัย

2. นำผลการวิจัยที่ได้แต่ละวัตถุประสงค์สรุปเป็นรายงานการวิจัยตามรูปแบบของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 5 รายงานผลและนำเสนองานวิจัยทั้ง 3 ประเด็นในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้านต่อผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.3 การจัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลตามกรอบแนวคิดดังนี้

2.3.1 นำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและจัดเรียงข้อมูลเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์

2.3.2 สรุปข้อมูลตามความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยนี้เป็นการนำเสนอผลงานการวิจัยเชิงคุณภาพ และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของข้อมูล ซึ่งมีการตรวจสอบ 3 ด้าน คือ

การตรวจสอบด้านข้อมูล (Data Triangulation) ของพื้นที่ สถานที่ เวลา บุคคล ผู้ให้ข้อมูล

การตรวจสอบด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยที่เก็บจากเครื่องมือเดียวกัน หรือเปลี่ยนผู้เก็บข้อมูลว่ามีประเด็นใดบ้างที่เหมือนและแตกต่าง

ด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เพื่อตรวจสอบการนำทฤษฎีไปใช้ในการวิเคราะห์ การแปลความหมายข้อมูลมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เช่น SWOT แบ่งเป็น 3 ระดับ ดี พอใช้ ปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน บ้านบึงเลิศ อำเภอยะยติ จังหวัดร้อยเอ็ด

ศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ระดับปฏิบัติการ ก่อนการพัฒนาศักยภาพ ด้านความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านการจัดทำบัญชี การคำนวณต้นทุนการกำหนดราคา อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และด้านความรู้ด้านการตลาด อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

2. สภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน สภาพปัญหาด้านการตลาดเข้าไม่ถึงผู้บริโภค จุดจำหน่ายอยู่ห่างไกล ขาดความรู้ในด้านของการตลาด อยากให้มีการอบรมแนวทางการจำหน่ายสินค้า และการจัดการตลาด

3. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ดำเนินขั้นตอนดังนี้ 1) จัดอบรมตามประเด็นความต้องการ 2) ฝึกปฏิบัติก่อนการนำไปใช้จริง 3) ประเมินการทดลองใช้ 4) สรุปผลการทดลองใช้และนำไปทดลองใช้จริง

4. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน

4.1 ด้านความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ มีกลุ่มเป้าหมายความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และเมื่อพิจารณา

ค่าเฉลี่ยโดยรายข้อ พบว่า ผลิตภัณฑ์มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.88 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการบรรจุหีบห่อสวยงาม สะดวกในการถือ หิ้ว จัดเก็บไม่ก่อให้เกิดการชำรุดเสียหายที่ส่งผลเสียต่อผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.25 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ด้านการทำบัญชี กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรายข้อ พบว่า การคัดเลือกวิธีการทางบัญชีมาใช้กับงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.28 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนมีระบบการทวนสอบบัญชีที่ดี และง่ายต่อการตรวจสอบมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

4.3 ด้านการคำนวณต้นทุน กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรายข้อ พบว่า มีการวางแผนล่วงหน้าในการจัดการกับต้นทุนการผลิต 1-3 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.03 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนมีการกำหนดความเสี่ยงในเรื่องต้นทุนไว้ในอนาคตหากมีการเปลี่ยนแปลง ด้านราคาวัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ และอื่นๆมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เท่ากับ 3.31 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

4.4 ด้านการกำหนดราคา กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรายข้อ พบว่า ไม่เอาเปรียบผู้บริโภคด้านตัวผลิตภัณฑ์ราคาการส่งมอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.44 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนมีการกำหนดเพียกับการดำรงชีพได้ของสมาชิกในกลุ่มผู้ผลิตผ้าพื้นเมือง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.22 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

4.5 ด้านความรู้ด้านการตลาด กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยรายข้อ พบว่า มีศูนย์การจำหน่ายทั้งในและนอกชุมชนมากกว่า 1 สาขาเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.47 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนการสำรวจความต้องการของลูกค้าทุกปี มีค่า

เฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผล

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินของสมาชิกในกลุ่ม ในด้านของทุนซึ่งเกิดจากต้นทุนการผลิตสูงขึ้น แต่รายได้คงที่ อุปสรรคในด้านของแรงงาน และราคา เนื่องจากราคาผลิตภัณฑ์ตกต่ำ เพราะราคาวัตถุดิบที่แพงขึ้น ในด้านของการตลาด ขายผ่านพ่อค้าคนกลางหลายต่อ ไม่มีตลาดขายตรง อีกทั้งยังต้องคัดเลือกเกรดผ้า แต่ได้ราคาต่ำมาก และไม่มีตลาดรองรับเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญญาพร ทองบริสุทธิ์ (2547 : 44-66) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตผ้าจากพื้นเมืองของชุมชนลาวซี ลาวครั้ง อำเภอดงหลวง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่ารายได้ อายุของผู้ทอ จำนวนแรงงาน ต้นทุนที่ใช้ทอและราคาจำหน่ายทอผ้าจาก ล้วนมีความสัมพันธ์กับการผลิตผ้าจากพื้นเมืองทั้งสิ้น นอกจากนั้นสุขภาพ การจำหน่ายผลผลิตได้น้อย ถูกกดราคา การขาดความรู้ด้านการออกแบบและการแปรรูปผลผลิต ตลอดจนการขาดเงินทุนหมุนเวียน ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการผลิตผ้าจากพื้นเมืองของชาวลาวครั้ง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อผ้าทอพื้นเมืองนั้น พบว่าผ้าทอจากโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จำหน่ายได้ดีมากที่สุด

ด้านความรู้การออกแบบและการจัดทำผลิตภัณฑ์ได้เรียนรู้จากกลุ่มหรือเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง กลุ่มมีการออกแบบลายเอง ภาครัฐมาช่วยออกแบบลายให้ทันสมัยขึ้น เช่น ลายสองลายดอกแก้วซึ่งปัจจุบันนิยมทำแต่ลายภูไท เพราะเป็นจุดเด่นของตัวสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรารัตน์ ภัทรดุลพิทักษ์และคณะ (2548 : 124) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าฝ้ายย้อมศรีเปลือกไม้พบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นจากการทอผ้าเป็นเอกลักษณ์หนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในแต่ละชุมชนมีส่วนเกี่ยวเนื่องและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตทั้งทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมและสอดคล้องกับงานวิจัยของ แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์

(2548 : 106-111) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบและกระบวนการผลิตแพรวทอมือลายดอกแก้วเบญจรัตน์ ให้ได้มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งพบว่า การทอผ้าของชุมชนได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ผ้าแต่ละชิ้นที่ทอมีลวดลายต้นกำเนิดมาจากผ้าแซ่ว วัตถุดิบที่ใช้ในการทอผ้าจะใช้เส้นด้ายโทะเรจากโรงงานและย้อมสีด้วยสีเคมีเลียนแบบสีธรรมชาติ ส่วนการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์จะให้ผลดีนั้นต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมที่เหมาะสมและผู้เข้าอบรมควรมีพื้นฐานการตัดเย็บมาก่อนในขณะดำเนินงานต้องตรวจสอบว่าวิธีการทอผ้า วัตถุดิบ กรรมวิธีการผลิต และลวดลายเป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานอุตสาหกรรมกำหนดไว้ เนื่องจากการได้รับรองและเครื่องหมาย ม.ผ.ช.เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพียงเพ็ญ อ่อนแก้ว (2546 : 89) ได้ศึกษาการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าพื้นเมืองในจังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าแบบนอกระบบ โดยมีวิทยากรซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาให้ความรู้ถึงหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดความรู้แบบอ้อยาคือการสั่งสมประสบการณ์จากการช่วยเหลือผู้ทอผ้า ที่ผู้ทอผ้าในครอบครัวส่วนใหญ่จะเป็นแม่ การทอผ้าจะประสบความสำเร็จและมีความชำนาญได้นั้นขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเอง

ด้านการจัดทำบัญชี การคำนวณต้นทุน และการกำหนดราคา สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในด้านของการทำบัญชีเนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีเป็นของตนเอง การทำบัญชีจะมีเฉพาะบัญชีของกลุ่มที่มีหัวหน้ากลุ่มเป็นคนรับผิดชอบ สมาชิกบางส่วนไม่มีความรู้พื้นฐานในด้านการบัญชี บางส่วนมีความรู้พื้นฐานจากการอบรมแนะนำจากเจ้าหน้าที่และประสบการณ์การเขียนรายรับรายจ่ายของตนเองบัญชีที่สมาชิกใช้ในการบริหารจัดการ คือ ใช้บัญชีการเงิน บัญชีสิ่งของ รายรับ-รายจ่าย และบัญชีการผลิต แต่ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ยังไม่มีบัญชีที่ใช้ในการบริหาร

จัดการ สมาชิกมีการทำบัญชีการเงินและบัญชีการผลิตเพื่อการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ทั้งในด้านของการผลิต วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และรายรับ-รายจ่าย แต่ก็ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ไม่มีการทำบัญชีของตนเองการคัดเลือกวิธีการทางบัญชีมาใช้กับงานการคัดเลือกวิธีการทางบัญชีสมาชิกจะเลือกใช้วิธีการทำบัญชีที่ง่าย ๆ ผลิตอะไรเราก็ทำบัญชีนั่นแต่ก็ยังมีสมาชิกบางส่วนที่ไม่มีวิธีการทางบัญชีเนื่องจากไม่ได้ทำบัญชีของตนเองความยากในการจัดทำบัญชีของสมาชิกจะอยู่ที่การคำนวณตัวเลข ความสลับซับซ้อน และการขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการจัดทำบัญชีทำให้สมาชิกทำบัญชีไม่เป็น ความง่ายของการจัดทำบัญชีที่สมาชิกเข้าใจได้ง่ายคือรู้ว่าต้นทุน กำไร เท่าไร

ด้านการคำนวณต้นทุนสมาชิกมีความเข้าใจในการคำนวณต้นทุนน้อย มีความเข้าใจรู้ว่าราคาวัตถุดิบ บวกค่าแรง เท่ากับ ต้นทุน ขาดความสามารถในการแจกแจงรายละเอียดต้นทุน ที่มาที่ไปของวัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ และส่วนประกอบของกระบวนการผลิตสามารถแจกแจงรายละเอียดต้นทุนได้ โดยเครื่องมืออุปกรณ์ที่เป็นต้นทุนส่วนมากจะซื้อมาจากหมู่บ้านเดียวกันที่ทำขาย อุปกรณ์บางอย่างอาจจะเป็นกลุ่มตนรวมกันไปซื้อในเมือง บางอย่างทางกลุ่มจะจัดมาให้แก่สมาชิก

ด้านการกำหนดราคาราคาขายส่งและขายปลีก ไม่มีการกำหนดต้นทุน แต่ทำตามความต้องการที่เห็นว่าน่าจะขายได้ ไม่ปรับเปลี่ยนตามเทศกาล กำไรที่ได้จากการทอผ้าของกลุ่มสมาชิก ได้กำไรเพียงเล็กน้อย

ด้านความรู้ด้านการตลาด สมาชิกส่วนใหญ่จำหน่ายเองที่บ้าน บางครั้งนำไปจำหน่ายในงานโอท็อปประจำอำเภอและจังหวัด และบางส่วนส่งไปจำหน่ายที่กรุงเทพฯ แต่โดยส่วนใหญ่แล้วการจำหน่ายอยู่ภายในกลุ่มชุมชนไม่มีการจำหน่ายส่งออกไปยังต่างประเทศแถบอาเซียน และยุโรปไม่มีบุคลากรที่ทำหน้าที่ทำการตลาดเฉพาะและไม่มีที่ปรึกษาทางการตลาดมีเพียงบุคลากรที่ทำหน้าที่ทำการตลาดคือประธานกลุ่ม

ผู้ดำเนินการทางการตลาด ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในกลุ่ม และมีที่ปรึกษาทางการตลาด เวลาที่มีปัญหา โดยให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐบุคคลในกลุ่มทำหน้าที่นำไปขาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้
สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ประโยชน์กับผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใกล้เคียงที่มีลักษณะสินค้าคล้ายคลึงกัน โดยใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน เป็นแนวทาง
2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป
ควรศึกษากลุ่มผู้ผลิตผ้าประเภทอื่นๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นและสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนต่อไปนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ในงานวิจัยด้านผ้าทอ เขตพื้นที่อื่นและขยายผลการพัฒนาศักยภาพผู้ผลิตผ้าพื้นบ้าน ทั้งในระดับหมู่บ้าน ถึงระดับประเทศ เป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- แจ่มจันทร์ ณ กาฬสินธุ์. (2548). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวัตถุดิบและกระบวนการผลิตให้ ได้คุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาผ้าแพรวาทอมือลายดอกแก้วเบญจรัตน์ บ้านโคกกว้าง หมู่ 10 ตำบลมหาไชย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์และคณะ. (2547). วิสาหกิจหัตถกรรมพื้นบ้านกิจการ ถวัลย์ไม้ไผ่ จักสาน. โครงการวิจัยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพ็ญเพ็ญ อ่อนแก้ว. (2546). การถ่ายทอดความรู้การทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุดารัตน์ ภัทรดุสิตทิพย์และคณะ. (2548). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาผ้าฝ้ายย้อมสีเปลือกไม้ตำบลนาอุดม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดร้อยเอ็ด. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- อัญญาพร ทองบริสุทธิ์. (2547). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตผ้าจากพื้นเมืองของชุมชนลาวฮีและลาวครั้งอำเภอดงเดิม บางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

